

TECHNISCHE FICHE VVSG-VERKIEZINGSMEMORANDUM

Fiche	<i>Naar een aangepaste belastingbasis voor de berekening van de gemeentelijke aanvullende personenbelasting</i>
Hoort bij strategisch dossier	<i>SD2: Herijken van de gemeentelijke financiering</i>
Korte omschrijving	Vrijwel alle Vlaamse gemeenten heffen een aanvullende belasting op de personenbelasting of APB. De opbrengst is goed voor jaarlijks ca. 2 miljard euro. De gemeenteraad bepaalt het APB-percentage, maar wat de belasting opbrengt is ook afhankelijk van het fiscale beleid van de federale en de Vlaamse overheid. De VVSG wil in het Wetboek Inkomstenbelasting een aparte basis voor de berekening van de APB laten inschrijven, die los staat van wat een belastingplichtige aan de andere overheden betaalt. Op die manier isoleren we de gemeenten van (negatieve en positieve) financiële effecten van belastingingrepen van die centrale overheden.

Wat?

Op drie na heffen alle Vlaamse gemeenten een aanvullende belasting op de personenbelasting of APB. Die APB leverde de Vlaamse gemeenten in 2016 een bedrag van ruim 2 miljard euro op of ongeveer 20% van de gemeentelijke inkomsten. Wat een gemeente ontvangt uit de APB is in wezen afhankelijk van drie belangrijke factoren:

- De inkomens verdiend op het eigen grondgebied, wat dan weer samenhangt met de bevolkingsgrootte, de gemiddelde inkomens, de werkzaamheidsgraad, enz.
- Het fiscale beleid van de federale en de Vlaamse overheid op het vlak van de personenbelasting.
- Het APB-tarief dat de gemeenteraad bepaalt. Dat bedraagt in 2018 gemiddeld 7,21%, bij een mediaan van 7,50%.

Het grote voordeel van een aanvullende belasting is dat een gemeente kan 'meeliften' op de inning door de federale overheid: haar inkomsten worden samen met de federale en gewestelijke belastingen ingevorderd en nadien doorgestort aan de respectieve begunstigden. Het nadeel van deze belasting is dat de inkomsten sterk afhankelijk zijn van het fiscale beleid van die overheden. Elke wijziging die zij doorvoeren, heeft een onmiddellijke impact op de gemeentelijke inkomsten, en wordt er zelfs door versterkt. Zo weten we dat de federale taxshift tegen 2021 (ceteris paribus) zal leiden tot een daling van de gemeentelijke APB-inkomsten met 10 tot 11%. Mogelijk wordt dat effect voor een deel gecompenseerd door een hogere activiteitsgraad.

Voor de VVSG is elke overheid verantwoordelijk voor het eigen fiscale beleid, en draagt die er ook zelf de budgettaire gevolgen van. Dat is met de huidige APB niet het geval.

Hoe ?

In art. 466 van het wetboek Inkomstenbelasting (WIB) schrijven we een specifieke definitie in voor de belastingbasis waarop de APB wordt berekend. Die berekeningswijze wordt zo eenvoudig mogelijk gehouden, en houdt alleen rekening met de basiskenmerken van de personenbelasting, zoals het inkomen zelf, de progressiviteit van de belastingschijven, de belastingvrije som, de belastingvermindering voor vervangingsinkomens en de aftrek voor personen ten laste. Alle andere federale en Vlaamse fiscale gunstmaatregelen (kinderopvang, dienstencheques, woonbonus, giften, ...) spelen niet mee in deze belastingbasis.

Er wordt ook afgesproken dat wijzigingen aan deze belastingbasis alleen na overleg met de vertegenwoordigers van de lokale besturen kunnen tot stand komen, en steeds gepaard gaan met een raming van de (financiële) gevolgen ervan.

Effect ?

Deze maatregel heeft verschillende effecten:

- De gemeentelijke ontvangsten worden gevrijwaard van de gevolgen van fiscale maatregelen van andere overheden.
- De gemeentelijke APB levert geen versterkend effect meer voor die fiscale maatregelen van andere overheden.
- De gemeentelijke APB-inkomsten worden voorspelbaarder, omdat een belangrijke onzekerheidsfactor wordt uitgeschakeld.

Deze maatregel moet wel met de nodige zorg worden ingevoerd. Ceteris paribus zal de belastingbasis waarop de APB wordt berekend globaal genomen stijgen (wegens het verdwijnen van belangrijke aftrekposten en verminderingen), waardoor het APB-tarief zelf in dezelfde mate kan (maar niet moet) dalen. Gemeenten zullen dus vooraf moeten beschikken over betrouwbare ramingen over het effect, zodat ze weten welke tariefaanpassing ze het best doorvoeren. Het is geenszins de bedoeling dat deze maatregel leidt tot een (verdoken) verhoging van de gemeentelijke fiscale druk.

Contactpersonen
VVSG

Jan Leroy – Ben Gilot